

Огляд листа Мінекономіки від 30.08.2022 щодо локалізації

Міністерство економіки України у зв'язку з набранням чинності 14.07.2022 Законом України «Про внесення змін до Закону України “Про публічні закупівлі” щодо створення передумов для сталого розвитку та модернізації вітчизняної промисловості» (далі — Закон щодо локалізації виробництва) та набуттям чинності 04.08.2022 **постановою Уряду № 861 від 02.08.2022** «Про затвердження порядків підтвердження ступеня локалізації виробництва товарів та проведення моніторингу дотримання вимог щодо ступеня локалізації виробництва предметів закупівлі, внесених до переліку товарів, що є предметом закупівлі, з підтвердженим ступенем локалізації виробництва» (далі — Порядок) [листом №3323-04/62315-06 від 30.08.2022](#) надало роз'яснення щодо здійснення закупівель з урахуванням вимоги щодо локалізації.

Щодо вартісних меж застосування локалізації в публічних закупівлях

Мінекономіки зазначає:

*«...Відповідно до пункту 6-1 Розділу X “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про публічні закупівлі” (далі – Закон), тимчасово, з 2022 року строком на 10 років, встановлюються такі особливості здійснення закупівель, **якщо вартість предмета закупівлі дорівнює або перевищує 200 тисяч гривень:***

замовник здійснює закупівлю товарів, визначених підпунктом 2 цього пункту, виключно якщо їх ступінь локалізації виробництва дорівнює чи перевищує зокрема у 2022 році – 10 відсотків;

особливості здійснення закупівель, визначені цим пунктом, застосовуються до таких товарів, що вказані у цьому пункті.

Водночас згідно з підпунктом 4 пункту 6-1 Розділу X Закону у разі здійснення замовником закупівлі робіт чи послуг, якщо виконання таких робіт чи надання послуг передбачає набуття замовником у власність товарів, визначених цим пунктом, процедури закупівлі таких робіт чи послуг здійснюються з урахуванням особливостей, встановлених цим пунктом.

Отже, вимога про ступінь локалізації застосовується замовником до закупівель у разі якщо вартість предмета закупівлі, вказаного у переліку (у тому числі робіт чи послуг, якщо виконання таких робіт чи надання послуг передбачає набуття замовником у власність товарів, визначених цим пунктом), становить або перевищує 200 тисяч

гривень...».

Таким чином, Мінекономіки констатує, що вимога про ступінь локалізації застосовується замовником до закупівель, у разі якщо вартість предмета закупівлі, вказаного у переліку (у тому числі робіт чи послуг, якщо виконання таких робіт чи надання послуг передбачає набуття замовником у власність товарів, визначених цим пунктом), становить або перевищує 200 тисяч гривень. Також завантажить [таблицю: вартісні межі в публічних закупівлях та вид закупівлі](#).

Щодо переліку товарів, щодо яких застосовується локалізація в публічних закупівлях

Мінекономіки вважає:

«...Формування переліку товарів, що є предметом закупівлі, з підтвердженим ступенем локалізації (далі – перелік товарів з підтвердженим ступенем локалізації) здійснюється на підставі переліку товарів, визначеного у підпункті 2 пункту 6-1 Розділу X “Прикінцеві та перехідні положення”, за результатами автоматичного опрацювання поданих виробником заявок на веб-порталі Уповноваженого органу.

Перелік товарів з підтвердженим ступенем локалізації оприлюднюється на веб-порталі та офіційному веб-сайті Мінекономіки за посиланнями:

<https://prozorro.gov.ua/page/localisation>

<https://cutt.ly/SX8MmlQ>

У переліку товарів з підтвердженим ступенем локалізації зазначається інформація як щодо товару (вид, марка товару, ступінь локалізації), так і щодо виробника товару (для юридичних осіб – найменування, код згідно з ЄДРПОУ; для виробників товару – фізичних осіб – підприємців – прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку в паспорті).

Таким чином, сформований перелік товарів з підтвердженим ступенем локалізації є автоматичним підтвердженням Мінекономіки ступеня локалізації.

Водночас забезпечення технічної реалізації подання заявки та можливості заповнення виробником товару форми калькуляції собівартості товару на веб-порталі здійснюється адміністратором електронної системи закупівель. Наказом Мінекономіки від 07.04.2020 № 648 веб-порталом Уповноваженого органу з питань закупівель визначено інформаційно-телекомунікаційну систему “PROZORRO” за адресою в мережі Інтернет:

www.prozorro.gov.ua, а відповідальним за забезпечення функціонування та наповнення веб-порталу є державне підприємство “ПРОЗОРРО” (далі – ДП “ПРОЗОРРО”).

Тому з питань технічної реалізації суб'єктам слід звертатися до адміністратора системи ДП "ПРОЗОРРО"...».

Отже, перелік товарів з **уже підтвердженим** ступенем локалізації оприлюднюється на вебпорталі та офіційному вебсайті Мінекономіки за посиланнями:

<https://prozorro.gov.ua/page/localisation> та <https://cutt.ly/SX8MmlQ>. При цьому перелік усіх товарів (робіт чи послуг, у складі яких є такі товари), щодо яких повинна бути застосована локалізація, розміщений на порталі RADNUK.COM.UA:

НОВИНИ | СТАТТІ | ІНСТРУМЕНТИ | КОНСУЛЬТАЦІЇ | НАВЧАННЯ | ТЕНДЕРНИЙ СУПРОВІД | КОНТАКТИ

The screenshot shows the website interface. At the top, there is a navigation bar with the logo and the text 'Радник у сфері публічних закупівель'. Below this is a main menu with categories like 'ЗАМОВНИКАМ', 'УЧАСНИКАМ', 'ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ', 'ПРАВОВА БАЗА', 'ЖУРНАЛИ', 'КНИГИ', and 'ТЕСТИ'. The 'ПРАВОВА БАЗА' menu is highlighted with a green box. Below it, there is a list of legal documents, with 'Перелік товарів, щодо яких застосовується локалізація' highlighted in green. A green arrow points to this link. Below the main menu, there is a sidebar with categories like 'Статті', 'Воєнний стан', 'COVID-19', 'Замовникам', 'Локалізація', and 'Уповноважена особа'. The main content area shows the article 'Перелік товарів, щодо яких замовники повинні застосовувати ступінь локалізації' by Ганна Довгая, published on 5 Серпня 2022. There is a 'Роздрукувати' button and a 'Слідкувати' button. A sidebar on the right contains 'КОНКУРЕНТНІ ПРОЦЕДУРИ' and 'Активні питання'.

У переліку товарів з підтвердженим ступенем локалізації зазначається інформація як щодо товару (вид, марка товару, ступінь локалізації), так і щодо виробника товару. Також група компаній «Радник» детально розглянула алгоритм внесення товару до реєстру локалізованих товарів на прикладі майданчика Zakupki.Prom у статті **«Алгоритм внесення товару до реєстру на виконання норм щодо ступеня локалізації»**.

Щодо порядку розрахунку ступеня локалізації

Мінекономіки вказує:

«...Ступінь локалізації розраховується виробником товару самостійно за наведеною в Законі формулою та автоматично підтверджується шляхом математичної перевірки інформації, внесеної до форми калькуляції собівартості товару.

Виробник товару несе персональну відповідальність за зміст, достовірність, актуальність, повноту та коректність інформації, яка подається ним при заповненні форм заявки та

калькуляції...».

Отже, за зміст, достовірність, актуальність, повноту та коректність інформації, яка подається при заповненні форм заявки про включення товару до переліку товарів із підтвердженим ступенем локалізації та калькуляції собівартості продукції із зазначенням митної вартості імпортованих компонентів (імпортованих виробником та / або придбаних у постачальників, які є резидентами України), несе персональну відповідальність виробник товару. Про випадки, коли локалізація не застосовується, можна прочитати в статті «[Локалізація в публічних закупівлях: коли вимоги не застосовуються](#)».

Щодо порядку підтвердження ступеня локалізації

Мінекономіки наголошує:

«...Ступінь локалізації товарів має щорічно підтверджуватися виробником з урахуванням відсоткових меж, установлених для кожного року. Так, підтвердження виробником відповідності товару критерію локалізації для закупівель 2022 року здійснюється в поточному році (прим ред: не менш ніж 10%).

*Для закупівель наступних років заявка виробника товару, у тому числі внесеного до переліку товарів з підтвердженим ступенем локалізації у попередні роки, **має бути поданою до 1 січня** у відповідності до пунктів 6 і 7 Порядку.*

*При цьому **подання заявки разом з калькуляцією** собівартості товару, належним їх оформленням, **здійснюється виробником товару в електронній формі** шляхом заповнення електронних форм з окремими полями на веб-порталі Уповноваженого органу з накладенням електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису керівника виробника товару або уповноваженої ним особи.*

Окремо слід зазначити про випадки, у разі яких Порядком передбачено автоматичне виключення товару з переліку товарів з підтвердженим ступенем локалізації, а саме:

неподання заявки на таке підтвердження;

виявлення недостовірності інформації, зазначеної виробником товару;

невідповідність товару критеріям локалізації поточного року;

за рішенням уповноважених органів, прийнятих в межах їх повноважень з проведення заходів нагляду та контролю, передбачених Законом;

за рішенням суду в межах господарського чи кримінального провадження в частині надання виробником товару недостовірної інформації про рівень локалізації товару...».

Таким чином, ступінь локалізації товарів має вчасно й щорічно підтверджуватися виробником з урахуванням відсоткових меж, установлених для кожного року. Так, підтвердження виробником відповідності товару критерію локалізації для закупівель 2022 року здійснюється в поточному році — не менше 10 %.

Для закупівель наступних років заявка виробника товару, у тому числі внесеного до переліку товарів з підтвердженим ступенем локалізації у попередні роки, має бути поданою до 1 січня відповідно до пунктів 6 і 7 Порядку.

Застереження для виробників товару: Порядок підтвердження ступеня локалізації виробництва товарів встановлює, що заявка разом із калькуляцією собівартості товару в поточному році **подається безоплатно виробником товару в електронній формі** шляхом заповнення електронних форм з окремими полями на вебпорталі Уповноваженого органу з питань закупівель (далі — вебпортал) **з накладенням електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису** керівника виробника товару або уповноваженої ним особи.

Тож, важливо, щоб виробник товару подавав вищезазначену заявку саме з накладеним кваліфікованим електронним підписом, а не удосконаленим.

Щодо порядку моніторингу

Мінекономіки наголошує:

«...Здійснення Уповноваженим органом моніторингу з дотримання вимог щодо ступеня локалізації виробництва предметів закупівлі, внесених до переліку, передбачає комплекс заходів, що забезпечує систематичний аналіз даних, що містяться в електронній системі закупівель, про результати проведених замовниками відповідно до Закону публічних закупівель за предметами закупівель, внесеними до переліку.

Моніторинг проводиться Мінекономіки один раз на півроку на підставі даних, отриманих від адміністратора електронної системи закупівель та даних з інших джерел. Результати моніторингу мають містити, зокрема дані щодо оголошених закупівель предметів закупівель, внесених до переліку; замовників, що оголосили закупівлі за предметами закупівель, внесеними до переліку, та учасників таких закупівель; укладених договорів про закупівлю за предметами закупівель, внесеними до переліку; відмінених закупівель за предметами закупівель, внесеними до переліку.

Результати моніторингу також оприлюднюються Мінекономіки на офіційному веб-сайті: за перше півріччя – до 20 липня, за рік – до 30 січня року, що настає за звітним. До того ж узагальнена за рік інформація про результати моніторингу подається Мінекономіки до Кабінету Міністрів України не пізніше 1 квітня року, що настає за звітним бюджетним роком.

Порядком установлено також, що учасник, з яким укладено договір про закупівлю предмета закупівлі, внесеного до переліку, одночасно з передачею товару надає

замовнику підготовлену виробником товару фактичну калькуляцію собівартості такого товару, що оприлюднюється замовником в електронній системі закупівель разом із звітом про виконання договору про закупівлю...».

Тобто моніторинг проводиться Мінекономіки один раз на пів року на підставі даних, отриманих від адміністратора електронної системи закупівель, та даних з інших джерел. Водночас результати моніторингу також оприлюднюються Мінекономіки на офіційному вебсайті: за перше півріччя — до 20 липня, за рік — до 30 січня року, що настає за звітним.

Застереження для замовників: Порядок підтвердження ступеня локалізації виробництва товарів встановлює, що учасник, з яким укладено договір про закупівлю предмета закупівлі, внесеного до переліку, **одночасно з передачею товару надає замовнику підготовлену виробником товару фактичну калькуляцію (!)** собівартості такого товару, **що оприлюднюється замовником** в електронній системі закупівель разом **із звітом про виконання договору про закупівлю**. Тобто замовникам, які закупають вищевизначені товари, уже слід потурбуватись про встановлення відповідних вимог як у тендерній документації, так і бажано в проєкті договору про закупівлю.

Щодо міжнародних угод

Мінекономіки зазначає:

«...Пункт 6-1 Розділу X Закону не застосовується до закупівель, які підпадають під дію положень Закону України “Про приєднання України до Угоди про державні закупівлі”, а також положень про державні закупівлі інших міжнародних договорів України, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України.

При цьому згідно з пунктом 3 Порядку, його дія не застосовується до закупівель товарів, вартість яких дорівнює або перевищує суми, зазначені в Угоді про державні закупівлі, укладеній 15 квітня 1994 р. в м. Марракеші, із змінами, внесеними Протоколом про внесення змін до Угоди про державні закупівлі, вчиненим 30 березня 2012 р. в м. Женеві, а також положеннях про державні закупівлі інших міжнародних договорів України, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України, зокрема угодах про вільну торгівлю, в гривневому еквіваленті на дату закупівлі і країною походження яких є країни, з якими Україна уклала такі угоди, та країни, які є учасниками Угоди про державні закупівлі, до якої Україна приєдналася відповідно до Закону України “Про приєднання України до Угоди про державні закупівлі”, що підтверджується сертифікатом про походження товару.

Перелік країн, з якими укладено угоди про вільну торгівлю, а також перелік країн, які є учасниками Угоди про державні закупівлі, до якої Україна приєдналася відповідно до Закону України “Про приєднання України до Угоди про державні закупівлі”, публікується на офіційному веб-сайті Мінекономіки.

Водночас інформуємо, що у додатку до листа надано перелік угод про вільну торгівлю, у тому числі, яка вказана пунктом 3 порядку підтвердження ступеня локалізації виробництва товарів, із зазначенням у таблиці відповідних порогових меж та суб'єктів, на яких поширюються такі угоди.

З огляду на викладене, у разі якщо закупівля конкретного замовника згідно порогів для такого суб'єкта підпадає під дію положень про державні закупівлі відповідного(них) міжнародного(их) договору(ів) України, на підтвердження походження товару з країни, яка є стороною такої угоди, у складі пропозиції учасник надає сертифікат про походження такого товару.

У наведеному випадку вимога стосовно підтвердження ступеню локалізації не застосовується до товару, країною походження якого є країни, з якими Україна уклала такі угоди, та країни, які є учасниками Угоди про державні закупівлі, до якої Україна приєдналася...».

Таким чином, вимога стосовно підтвердження ступеня локалізації не застосовується до товару, країною походження якого країни, з якими Україна уклала такі угоди, та країни, які є учасниками Угоди про державні закупівлі, до якої Україна приєдналася.

Перелік країн, з якими укладено угоди про вільну торгівлю, а також перелік країн, які є учасниками Угоди про державні закупівлі, до якої Україна приєдналася відповідно до Закону України «Про приєднання України до Угоди про державні закупівлі», публікується на офіційному вебсайті Мінекономіки за посиланнями:

<https://cutt.ly/bXOOz1H>

<https://cutt.ly/cXOQ4P1>

<https://cutt.ly/4XOWyAi>

Водночас інформуємо, що **в додатку до листа надано перелік угод про вільну торгівлю**, у тому числі яка вказана пунктом 3 порядку підтвердження ступеня локалізації виробництва товарів, із зазначенням у таблиці відповідних порогових меж та суб'єктів, на яких поширюються такі угоди.

Щодо встановлення замовником вимог стосовно ступеня локалізації

Мінекономіки наголошує:

«Згідно з статтею 22 Закону у тендерній документації зазначаються такі відомості, як, зокрема, інструкція з підготовки тендерних пропозицій. При цьому тендерна документація може містити іншу інформацію, вимоги щодо наявності якої передбачені законодавством та яку замовник вважає за необхідне включити до тендерної документації.

Разом з тим Уповноважений орган формує та веде перелік товарів, що є предметом

закупівлі, з підтвердженим ступенем локалізації виробництва, який оприлюднюється на його офіційному веб-сайті.

Таким чином, **для підтвердження відповідного ступеню локалізації згідно Закону замовник може встановити в тендерній документації вимогу про зазначення у тендерній пропозиції учасника інформації про наявність запропонованого товару в переліку із відповідним ступенем локалізації, який формує та веде Уповноважений орган, або встановити вимогу вказати безпосередньо посилання на відповідний товар тощо.**

Аналогічні вимоги встановлюються замовниками при проведенні переговорної закупівлі під час запрошення на переговори та замовниками, що визначені пунктом 4 частини першої статті 2 цього Закону, при проведенні спрощених закупівель, вартість яких дорівнює або перевищує 200 тисяч гривень, у оголошенні про проведення спрощеної закупівлі, **а також під час закупівель, що здійснюються замовниками згідно нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, якими охоплюються питання закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану...».**

Отже, для підтвердження відповідного ступеня локалізації згідно з Законом замовник може встановити в тендерній документації вимогу про зазначення у тендерній пропозиції учасника інформації про наявність запропонованого товару в переліку із відповідним ступенем локалізації, який формує та веде Уповноважений орган, або встановити вимогу вказати безпосередньо посилання на відповідний товар.

Редакція порталу RADNUK.COM.UA у зв'язку з законодавчими змінами внесла відповідні зміни до взірців документів, зокрема:

у категорії «**Відкриті торги**» оновлено **прикладі Додатка № 2 до тендерної документації** та **Додатка № 3 до тендерної документації**;

у категорії «**Міжнародні торги**» оновлено **прикладі Додатка № 2 до тендерної документації (Міжнародні торги)** та **Додатка № 3 до тендерної документації (Міжнародні торги)**.

Зважаючи на думку Мінекономіки в частині «...а також під час закупівель, що здійснюються замовниками згідно нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, якими охоплюються питання закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану...», згадаємо, що представник ДП «Прозорро» в «**Інтерв'ю з Наталією Шимко щодо ступеня локалізації виробництв**» також зазначає, що незалежно від способу, який замовник вибирає для закупівлі відповідних товарів, він має здійснювати закупівлю із урахуванням особливостей локалізації виробництва. Тобто незалежно від того, чи застосовує замовник одну з процедур закупівлі по Закону, чи проводить закупівлю за Постановою № 169, якщо вартість предмета закупівлі перевищує 200 тис. гривень і товар є в переліку товарів, до яких мають застосовуватись вимоги по локалізації, замовник не може ігнорувати ці

особливості.

Щодо договорів про закупівлю, укладених до набрання чинності Законом та постановою № 861

Мінекономіки зазначає:

«...Частиною першою статті 629 Цивільного кодексу України встановлено, що договір є обов'язковим до виконання. Строком договору є час, протягом якого сторони можуть здійснити свої права і виконати обов'язки відповідно до договору згідно з частиною першою статті 631 Цивільного кодексу України.

Своєю чергою, статтею 58 Конституції України встановлено, що закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи.

Разом з тим, відповідно до Рішення Конституційного Суду № 1-рп/99 від 09.02.99 надання зворотної дії в часі нормативно-правовим актам може бути передбачено шляхом прямої вказівки про це в законі або в іншому нормативно-правовому акті.

Ураховуючи, що така вказівка в Законі та постанові відсутня, їх дія не поширюється на правовідносини суб'єктів сфери публічних закупівель, які виникли до набрання ними чинності...».

Висновки

Мінекономіки констатує, що вимога про ступінь локалізації застосовується замовником до закупівель, у разі якщо вартість предмета закупівлі, вказаного у переліку (у тому числі робіт чи послуг, якщо виконання таких робіт чи надання послуг передбачає набуття замовником у власність товарів, визначених цим пунктом), становить або перевищує 200 тисяч гривень.

Перелік товарів з підтвердженим ступенем локалізації оприлюднюється на вебпорталі та офіційному вебсайті Мінекономіки за посиланнями:

<https://prozorro.gov.ua/page/localisation> та <https://cutt.ly/SX8MmlQ>.

У переліку товарів з підтвердженим ступенем локалізації зазначається інформація як щодо товару (вид, марка товару, ступінь локалізації), так і щодо виробника товару (для юридичних осіб — найменування, код згідно з ЄДРПОУ; для виробників товару — фізичних осіб — підприємців — прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника

податків та офіційно повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку в паспорті). При цьому з питань технічної реалізації суб'єктам слід звертатися до адміністратора системи ДП «ПРОЗОРРО».

За зміст, достовірність, актуальність, повноту та коректність інформації, яка подається ним при заповненні форм заявки та калькуляції, несе персональну відповідальність виробник товару.

Ступінь локалізації товарів має щорічно у відповідні строки підтверджуватися виробником з урахуванням відсоткових меж, установлених для кожного року. Так, підтвердження виробником відповідності товару критерію локалізації для закупівель 2022 року здійснюється в поточному році на рівні не менш ніж 10 %. Для закупівель наступних років заявка виробника товару, у тому числі внесеного до переліку товарів з підтвердженим ступенем локалізації у попередні роки, має бути поданою до 1 січня відповідно до пунктів 6 і 7 Порядку.

Моніторинг проводиться Мінекономіки один раз на пів року на підставі даних, отриманих від адміністратора електронної системи закупівель, та даних з інших джерел. При цьому результати моніторингу також оприлюднюються Мінекономіки на офіційному вебсайті: за перше півріччя — до 20 липня, за рік — до 30 січня року, що настає за звітним. До того ж узагальнена за рік інформація про результати моніторингу подається Мінекономіки до Кабінету Міністрів України не пізніше 1 квітня року, що настає за звітним бюджетним роком.

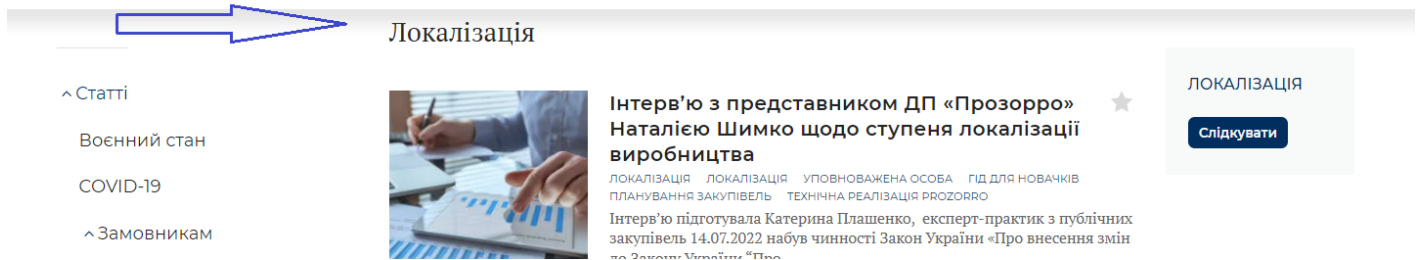
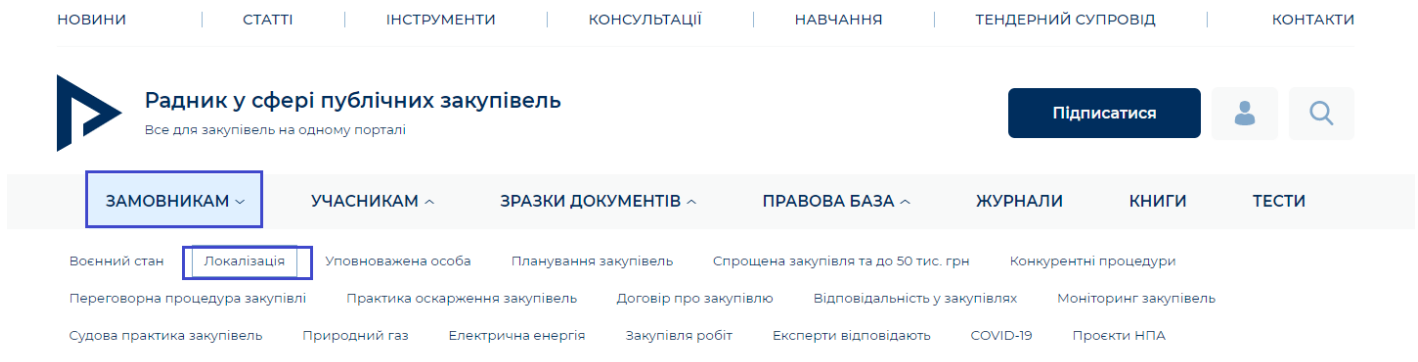
Вимога стосовно підтвердження ступеня локалізації не застосовується до товару, країною походження якого є країни, з якими Україна уклала такі угоди, та країни, які є учасниками Угоди про державні закупівлі, до якої Україна приєдналася.

Для підтвердження відповідного ступеня локалізації згідно з Законом замовник може встановити в тендерній документації вимогу про зазначення у тендерній пропозиції учасника інформації про наявність запропонованого товару в переліку із відповідним ступенем локалізації, який формує та веде Уповноважений орган, або встановити вимогу вказати безпосередньо посилання на відповідний товар.

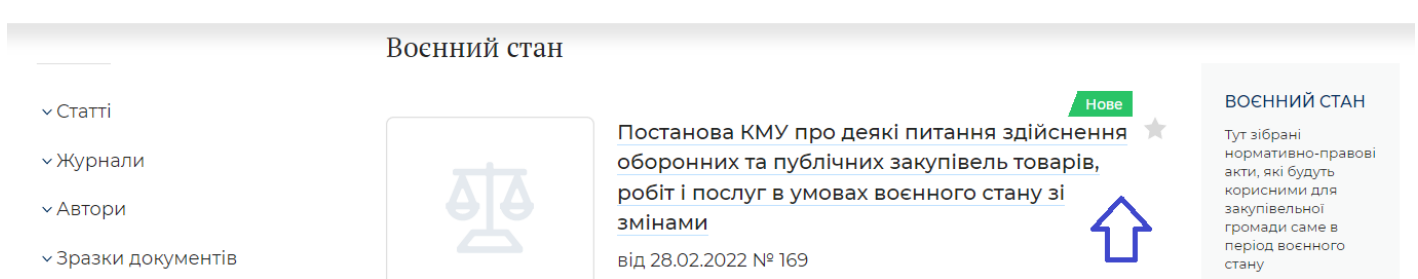
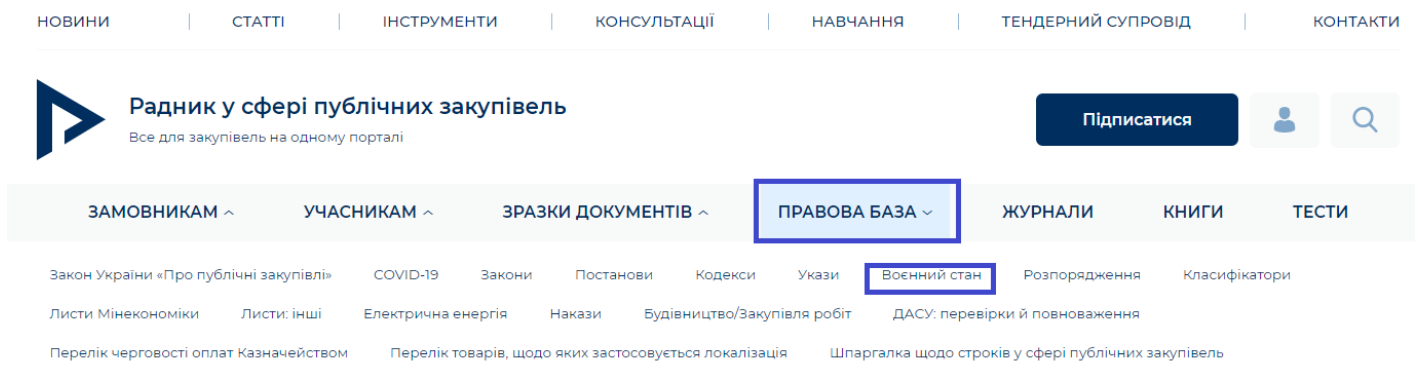
Статтею 58 Конституції України встановлено, що закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи. Ураховуючи, що така вказівка в Законі та постанові відсутня, їх дія не поширюється на правовідносини суб'єктів сфери публічних закупівель, які виникли до набрання ними чинності.

Для вашої зручності ми зробили окремий розділ **«Локалізація»**, де зібрали всі статті,

інтерв'ю, приклади документів тощо, які стосуються локалізації виробництва, розділ буде доповнюватися новими матеріалами. Дивіться, як знайти розділ **«Локалізація»**:

Постанову № 169 з урахуванням останніх змін можна легко знайти в **правовій базі** **порталу**:

Більше важливої інформації про закупівлі під час війни читайте на порталі **[RADNUK.COM.UA](https://radnuk.com.ua)** у розділі **«Воєнний стан»**.